משניות מבוארות

מסֶכֶת זבחים פרק ה

ה' אייר

גוים נוֹדְרִים נְדָרִים וּנְדָבוֹת כְּיִשְׂרָאֵל. דִּכְתִיב (ויקרא כב, יח): "אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וגו' אֲשֶׁר יַקְרִיב קָרְבָּנוֹ", וְדָרְשִׁינָן, "מִהַכְּתִיב 'אִישׁ אִישׁ', לְרַבּוֹת עַכּוּ"ם.

ה קָדְשֵׁי קָרְבָּן, אֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם פִּגּוּל וְנוֹתָר וְטָמֵא. וְהַשּׁוֹחֲטָן בְּחוּץ, פְּטוּר, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסֵי מְחַיֵּב. דְּבָרִים שֶׁאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם פִּגּוּל, חַיָּבִין עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם נוֹתָר, מִשּׁוּם טָמֵא, חוּץ מִן הַדָּם. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, בְּדָבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לְהַאֲכֵל. אֲבָל (פגול) הַנְּעֲצִים וְהַלְּבוֹנָה וְהַקְּטֹרֶת, אֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם טֻמְאָה: **ו** לְשֵׁם שִׁשָּׁה דְּבָרִים הַזֶּבֶד נִזְבָּח, לְשֵׁם זָבַח, לְשֵׁם זוּבֵהּ, לְשֵׁם הַשֵּׁם, לְשֵׁם אִישִׁים, לְשֵׁם רֵיחַ, לְשֵׁם נִיחוֹחַ. וְהַחִטָּאת וְהָאָשָׁם, לְשֵׁם חַטָּא. אֲמַר רַבִּי יוֹסֵי, אַף מִי שֶׁלֹּא הָיָה בְּלִבּוֹ לְשֵׁם אֶחָד מִכָּל אֵלּוּ, כָּשֵׁר, שֶׁהוּא תְּנָאִי בֵּית דִּין, שֶׁאֵין הַמִּחְשָׁבָה הוֹלֶכֶת אֶלָּא אַחַר הָעִוּבֹּד:

פרק ה א אֵיזֶהוּ מְקוֹמוֹ שֶׁל זְבָחִים, קָדְשֵׁי קָדָשִׁים שְׁחִיטָתָן בְּצָפוֹן. פֶּר וְשָׂעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים שְׁחִיטָתָן בְּצָפוֹן, וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בְּצָפוֹן, וְדָמָן טָעוּן הַזָּיָה עַל בֵּין הַבַּדִּים וְעַל הַפָּרֹכֶת וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב. מִתָּנָה אַחַת מֵהֶן מְעַכֶּבֶת. שִׁיָּרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מִזְרַח שֶׁל מִזְבַּח הַחִיצוֹן. אִם לֹא נָתַן, לֹא עִכֵּב: **ב** פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים שְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים שְׁחִיטָתָן בְּצָפוֹן, וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בְּצָפוֹן, וְדָמָן טָעוּן הַזָּיָה עַל הַפָּרֹכֶת וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב. מִתָּנָה אַחַת מֵהֶן מְעַכֶּבֶת. שִׁיָּרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבַּח הַחִיצוֹן. אִם לֹא נָתַן, לֹא עִכֵּב. אֵלּוּ וְאֵלּוּ נִשְׂרָפִין בְּבֵית הַדֶּשֶׁן: **ג** חִטּוֹאוֹת הַצִּבּוּר וְהַיָּחִיד. אֵלּוּ הֵן חִטּאוֹת הַצִּבּוּר, שְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים וְשֶׁל מוֹעֲדוֹת, שְׁחִיטָתָן בְּצָפוֹן, וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בְּצָפוֹן, וְדָמָן טָעוּן אַרְבַּע מַתָּנוֹת עַל אַרְבַּע קְרָנוֹת, כְּיצַד, עָלָה בְּכֶבֶשׁ וּפָנָה לְסוֹבֵב, וּבָא לוֹ לְקֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית בְּיַד הַשֵּׁמֹאל, מִזְרָחִית צְפוֹנִית, צְפוֹנִית מַעֲרָבִית, אֶת הַקֹּדֶשׁ", מְשַׁמֵּעַ שֶׁבְּזֶה כְּבָר שִׁלְּמוּ הַכַּפָּרוֹת. (ויקרא כב, ג) "וְאִם זָבֹחַ שְׁלָמִים קָרְבָּנוֹ" שֶׁהִקְרָא בְּרִיחָה לְשֵׁם שְׁלָמִים. ב) לְשֵׁם זוּבֵהּ, שֶׁלֹּא יִזְבַּח לְשֵׁם אִישׁ אַחֵר, כְּתִיב (שם ד, יא) "וּנְבֵלַת זָבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו", לְאַפּוּקֵי שְׁנֵי בְּעָלִים. ג) לְשֵׁם הַשֵּׁם, לְשֵׁם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. דְּכְתִיב (שם ז, יא) "וְהִבְקִישׁ אֹתוֹ לְקָרְבָּן לִפְנֵי יְהוָה", לְאַפּוּקֵי שְׁנֵי אֲדוֹנִים. ד) לְשֵׁם אִישִׁים, לְשֵׁם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. דְּכְתִיב (שם ז, יא) "אֲשֶׁר יַגִּישׁוּ לַיהוָה", לְאַפּוּקֵי שֶׁלֹּא מִן הַמִּזְבֵּחַ. ה) לְשֵׁם רֵיחַ, לְאַפּוּקֵי שֶׁלֹּא מִן הַמִּזְבֵּחַ. ו) לְשֵׁם נִיחוֹחַ, נַחַת רוּחַ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁנַּעֲשָׂה רְצוֹנוֹ, וְהַחִטָּאת וְהָאָשָׁם, צָרִיךְ לְשוֹחֲטָן לְשֵׁם חַטָּא. דְּהָכִינוּ לְשֵׁם הַחֵטְא שֶׁהוּא מֵבִיא הַקָּרְבָּן עָלָיו, אֲמַר רַבִּי יוֹסֵי אַף מִי שֶׁלֹּא הָיָה בִּלְבּוֹ לְשֵׁם אֶחָד מִכָּל אֵלּוּ כָּשֵׁר, שֶׁהוּא תְּנָאִי בֵּית דִּין שֶׁיִּשְׁחוֹט סְתָם וְלֹא יֹאמַר לְשֵׁמוֹ שֶׁמָּא יָבֹא לוֹמַר שֶׁלֹּא לְשֵׁמוֹ, שֶׁאֵין הַמִּחְשָׁבָה הוֹלֶכֶת אֶלָּא אַחַר הָעִוּבֹּד. (וְאִם הָעוּבָּד אָמַר שֶׁלֹּא לְשֵׁמוֹ אֲפִילּוּ אָמְרוּ הַבְּעָלִים לְשֵׁמוֹ לֹא כָּלוּם הוּא, דְּלֵאו בְּדִידֵהּ הוּא מְלִיקָא, כְּתִיב (שם יח) "הַמְקַרִיב אוֹתוֹ הוּא יַקְרִיבֶנּוּ").

יַחְשֹׁב: דְּתַלְיָא בְּמַקְרִיבָה, לָכֵן הַתְּנוּ בֵּית דִּין שֶׁלֹּא יַחְשֹׁב כֻּלּוֹ.

פרק ה אֵיזֶהוּ מְקוֹמוֹ שֶׁל זְבָחִים, קָדְשֵׁי קָדָשִׁים שְׁחִיטָתָן בְּצָפוֹן. פֶּר וְשָׂעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים. בְּשֵׁרֶן חוּלִּין לְחוּמַת הָעֲזָרָה, וְנִקְרְאוּ קָלָעִים. מִפְּנֵי שֶׁבַּמִּשְׁכָּן הָיוּ קְלָעִים בְּמָקוֹם הַחוּמָה. קָדְשֵׁי קָלָעִים. שְׁלָמִים. בְּכוֹר וּמַעֲשֵׂר וְחַטָּאת וְאָשָׁם נָזִיר. אֲסוּרִין לְהוֹצִיא בְּשֶׁרָן חוּץ לְחוּמַת יְרוּשָׁלַיִם. וְנִאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר יְרוּשָׁלַיִם. (א) אֵיזֶהוּ מְקוֹם שְׁחִיטָתָן וְקִבּוּל דָּמָן וְזְרִיקַת דָּמָן, וּמִי הָאוֹכְלָן וּמַה זְּמַן אֲכִילָתָן, קָדְשֵׁי קָדָשִׁים צָרִיךְ לְהִיוֹת שְׁחִיטָתָן בְּצָפוֹן כְּמוֹ שֶׁאֲפֹשָׁר בְּכָל אַחַת מֵהֶן, פֶּר, שׂוֹר וְשָׂעִיר, עֵז זָכָר, שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים שְׁחִיטָתָן בְּצָפוֹן, (ויקרא א, יא) "וְשָׁחַט אוֹתוֹ עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפֹנָה", וּכְתִיב שָׁם (שם יח) "בַּמְּקוֹם אֲשֶׁר תִּשָּׁחֵט הָעֹלָה תִּשָּׁחֵט הַחַטָּאת", וְכְתִיב בְּאָשָׁם (שם ז, ב) "בַּמְּקוֹם אֲשֶׁר

ה' אייר

וְאַחַר כָּךְ לְקֶרֶן מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית, שִׁיָּרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד דְּרוֹמִי. דְּכְתִיב (שם ד, ל) "וְאֶת כָּל דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ", וְהֵיכִי דְּקַמְּזַבֵּחַ לְמִקְרָנוֹת הַזָּהָב, דִּילְפִינָן מִינַיְיהוּ מִן הַהֵיכָל בֵּיפָר וּשְׂעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים, מַה שֶׁם נוֹתֵן הַזָּיָה, לְמִזְרָח, דְּהֵיכָל מִיסוֹד אֲשֶׁר פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד.

אַף כָּאן בְּקַמְּזַבֵּחַ לוֹ, וְנִאֱכָלִין לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים, דְּהֵיכָל בְּמִשְׁכָּן לִפְנִים מִן קְלָעֵי הַחָצֵר וּבְבֵית הַמִּקְדָּשׁ כָּל הַרָּזֶה שֶׁמְּתוּר עֲזָרַת יִשְׂרָאֵל וְלִפְנִים. דְּכְתִיב (ויקרא ו, יז) "בַּמְּקוֹם קָדוֹשׁ תֵּאָכֵל בְּחַצֵּר אֹהֶל מוֹעֵד", וְרַק לְזִכְרֵי הַזָּיָה. דְּנֵבֶי בְּהַבָּנִים הַכְּתוּבִים אוֹתָהּ", וּנְבֵי אִשֶּׁה כְּתִיב (שם ז, ה) "כָּל זָכָר בַּכֹּהֲנִים יֹאכְלֶנּוּ", וּנְבֵי מִנְחָה כְּתִיב (שם ז, ט) "כָּל זָכָר בְּבְנֵי אַהֲרֹן יֹאכְלֻנּוּ", וּבְרִשְׁיָ"י נְבֵי חַטָּאת וְאָשָׁם וּמִנְחָה (במדבר יח, ז) כְּתִיב: "כָּל זָכָר יֹאכַל אוֹתוֹ", בְּכָל מַאֲכָל, דְּהֵיכָל צְלִי שְׁלוּק וּמְבֻשָּׁל, דְּכְתִיב (שם יח, ח) "לְךָ נְתַתִּים לְמִשְׁחָה" לְגִדְלָה בְּדֶרֶךְ שֶׁהַמְּלָכִים אוֹכְלוֹת צְלִי שְׁלוּק וּמְבֻשָּׁל. לְיוֹם וָלַיְלָה, שֶׁלְּאַחֲרָיו, דְּכְתִיב (ויקרא ז, טז) "וּבַיּוֹם זֶבַח תּוֹדָת שְׁלָמָיו בְּיוֹם קָרְבָּנוֹ יֵאָכֵל, לֹא יַנִּיחַ מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר", לְמִדְּנוּ לְתוֹדָה שֶׁנֶּאֱכָלֶת לְיוֹם אֶחָד, וּמִמֵּנָּה מְרַבִּינָן גַּם חֵטְאת וְאָשָׁם וּבְקֹדְשֵׁי הַלַּיְלָה הוֹלֵךְ אַחַר הַיּוֹם, דְּכְתִיב (שם) "לֹא יַנִּיחַ מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר", וְנִאֱכָלָת עַד חֲצוֹת מִגַּוְרַת חֲכָמִים שֶׁנֶּאֱמַר "וּבַיּוֹם הַקְרִיבוֹ אֶת זִבְחוֹ יֵאָכֵל גַּם מִמָּחֳרָת וְהַנּוֹתָר מִמֶּנּוּ עַד הַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף", וּמִדְּכְתִיב "וְהַנּוֹתָר מִבְּשַׂר הַזֶּבַח בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף" יָלִיף שֶׁבַּיּוֹם הַשְּׁנִי אֲכִילָתוֹ כָּל הַלַּיְלָה, דְּכְתִיב (שם יט) "וְאִם הָאֹכֹל יֵאָכֵל בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי פִּגּוּל הוּא לֹא יֵרָצֶה", דְּלֵאו בְּדִידֵהּ הוּא מְלִיקָא, כְּתִיב (שם יח) "הַמְקַרִיב אוֹתוֹ הוּא יַקְרִיבֶנּוּ", וְכָל הַנּוֹגֵעַ בָּהֶן יִטַּמָּא, לְפִי שֶׁנִּכְנָסוּ בְּמַעֲרָבָה אֶצְלָן זֵית הַמִּזְבֵּחַ וְנִזְרַק מִן הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ, וְנִטְמָא הַמִּזְבֵּחַ וְנִטְמָא הַדָּם, וְנִטְמָא הַבָּשָׂר, וְנִטְמָא הַמַּעֲרָבָה, וְנִטְמָא הַמִּזְרָח, וְנִטְמָא הַמִّזְרָח, וְנִטְמָא הַמַּעֲרָבָה, וְנִטְמָא הַמִּזְרָח, וְנִטְמָא הַמַּעֲרָבָה, וְנִטְמָא הַמִּזְרָח, וְנִטְמָא הַמַּעֲרָבָה, וְנִטְמָא הַמִּזְרָח, וְנִטְמָא הַמַّ